

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMĂNE A ARADULUI

Congresul Primarilor în Arad.

Aradul, gloriosul nostru oraș, cu un trecut atât de strălucit, în luptele naționale, pentru afirmarea neamului românesc pe aceste plaiuri străbune, îmbracă Vineri în 26 Oct. la ziua Mucenicului Dumitru, haina de sărbătoare ca să primească între zidurile sale pe primarii orașelor din România. Ei vin aici ca să se sfătuiască pentru progresul, bunăstarea și înflorirea orașelor noastre.

Suntem informați că la acest congres va participa și domnul Ministru de

Interne I. Incuț, unul dintre cei mai distinși fii ai Bisericii noastre din Basarabia.

Biserica noastră dela frontiera de Vest a României, al cărei trecut este împletit cu ființa neamului românesc, și care îndeplinește aici o dublă misiune: și religioasă-morală și națională, salută cu dragoste sosirea Primarilor din România în orașul nostru, rugând pe Dumnezeu să coboare harul și binecuvântarea Ceriului asupra lucrărilor lor.

Icoana Familiei Creștine.

(Continuare din numărul 40-41)

Cu asemenea obiceiuri copiii învață să aibe groază de Dumnezeu ca de ceva rău și văzând o furtună, se ascund cu groază, în loc să învețe că ploaia după furtună este binecuvântată și că ar trebui deci să mulțumească lui Dumnezeu.

Cunoașteți obiceiul rău când unii părinți sudue și înjură pe copii de Dumnezeu zicând: „trăznite-ar Dumnezeu“, și câte altele. Apoi unii înjură ca la ușa cortului, din care pricină dușmanii bisericii ne acuză că nu suntem creștini buni. De aceea unii creștini părăsesc biserica. Dar copiii părinților cari înjură, nici odată nu vor iubi pe Dumnezeu.

Dar unii părinți vorbesc de rău pe preot în fața copiilor. Ce ne tot mustră părintele în predică, zise un țaran și fiul lui s'a învățat să nu asculte predici. Un altul zise: ce să mai

duc eu prescură la biserică, doar preotul are destul. Și de sigur că un astfel de tată nu știa ce înseamnă prescura. Mulți nici azi nu știu ce este. Creștinii vechi, ba chiar și împărații aveau obiceiul de a aduce daruri, pâne și vin înainte de Sfânta Liturghie, căci Cartea a doua a lui Moise zice: „Să nu te arăți înaintea mea deșert“. Din pâne și vin o parte se alegea pentru sfânta împărtășire iar celelalte daruri rămâneau pentru săraci, văduve, orfani și persoanele bisericesti.¹⁾ Vedem ce era în trecut, iar azi în unele locuri nimeni nu mai aduce prescuri la Biserică.

Aici vă aduc aminte că simțul de jertfă față de biserică a scăzut și aceasta de multe ori din vina părinților. Aceștia în fața copiilor sunt o sminteală când fac cheltueli mari cu ospețele, iar la biserică duc o luminare cu un leu.

¹⁾ Mitrofanovici: Liturgica 1929 p. 524.

Azi în România-Mare sunt mame române cu bărbați streini de legea și limba noastră. Unele mame și unii bărbați își lasă totuși copilașii să învețe lege străină, în limbă străină. Voi părinților țineți minte că biserica ortodoxă ni-a păstrat limba și neamul. La biserica ortodoxă română să vă dați copiii, la al cărei Altar ați primit și voi închinarea.

d) Ar fi încă foarte multe de spus dar aici mai amintesc numai unele lucruri. Nu puneți pe copii să spună că nu sunteți acasă. Nu dați bani copiilor și nu-i învățați să spună că i-au primit dela nașul etc. Căci se învață cu minciuna. Când ei fac o greșală fără să vrea, însă vin și o mărturisesc, atunci nu-i pedepsiți, căci altcum pe viitor nu vor mai grai adevărul. Nu învățați pe copii la lăcomie. O mamă a făcut prăjituri pentru masă, dar fetița cerea înainte de a șede la masă. Mama i-a dat și fetița când a ajuns mare, când vedea ceva îi lăsa gura apă. Odată acea mamă avea oaspeți. Dar domnișoara n'a putut aștepta; a intrat în bucătărie și a luat prăjituri pe ascuns; din grabă ca să n'o afle mama ei în bucătărie a lăsat ușa deschisă iar o pisică a intrat și a mâncat totul¹⁾. Ea, de sigur, n'a rămas nepedepsită.

După toate acestea să învățați pruncii la ordine și muncă. Copilul voește să se desfacă din fașe, spre a lucra după bunul plac. Deci din copilărie se vede că omul e născut spre muncă. Părinții deci să muncească harnic, deprinzând și copiii la muncă și ascultare. Mai ales azi copiii să învețe a da cinstea celor mai mari, a învăța să fie curași și harnici.

Toate acestea le cere dela părinți scumpa Românie, care are nevoie de brațe puternice. Tronul cere dela toți să ne facem datoria. Deci înainte sub conducerea iubitului nostru Rege Carol al II-lea. Să apărăm legea strămoșească, limba și neamul prin muncă și încredere în Dumnezeu. Voi părinților aveți mare rol aici dacă doriți să aveți copii și îi iubiți pe copii. Durere însă că mulți părinți nu voiesc să mai aibe copii și se plâng că n'au cu ce să-i crească. Mulți dau banii pe fleacuri, pe ospete iar pentru copii spun că n'au avere.

O mamă avea zece copii și îi hrănea muncind cu ziua la alții. Cineva a întreat-o: „Cum poți hrăni zece copii?” „Și mama uitându-se cu drag la copii, zise: „Pot să-i cresc fiindcă îi iubesc din suflet.” Altul a întreat-o: „Câți copii îmbraci și hrănești?” Ea răspunse: „Dacă îi iubesc nu-i mai număr.”

Așa să faceți voi, să iubiți pruncii și să le dați creștere aleasă și atunci bine vă fi de noi.

CAP. VIII.

Mamele creștine în secolul al IV-lea.¹⁾

Dacă ne transportăm mai întâi în una din acele vesele localități din Asia Mică, dacă pătrundem în fundul unei văi răcoroase unde auzim murmurul de ape limpezi ale unui râu pe care arșița verei nu-l uscă niciodată, dacă intrăm într'o casă zidită pe o înălțime de unde privirea îmbrățișează toată valea: suntem în cătunul Anesii, care aparține unei familii de sfinți. Vedem deocamdată o venerabilă bătrână care formează în pietatea creștină pe acei nouă nepoți ai săi cu atâta răbdare și duioșie de mamă ca și când ar crește pe unicul său fiu, în timpul persecuțiunii lui Dioclețian. Această bătrână cu perii albi, pe care toată casa o înconjoară cu onoare și respect și a cărei bunătate nesfârșită o cunoaște Pontul și Capadocia, este Sfânta Macrina. Lângă dânsa o femeie tânără îi cere sfat, pe când alăptează un nou născut, care va fi într'o zi Episcop de Sebastia, și ține în mână un alt copil: este nora sa Sfânta Emilia.

Mai departe, trei copii ce se joacă împreună și care par atât de fericiți, când capătă dela bunica lor sau dela mama lor câte un zâmbet și o căutătură, vor fi într'o zi trei sfinți iluștri. Cel mai mare, Vasile născut în anul 329, va fi Episcop de Cezarea; cel de al doilea, Naveratie se va retrage de timpuriu în singurătate, cel de al treilea Grigorie, va fi Episcop de Nisis. Această tânără fecioară, de abia mai în vârstă de cât cel mai mare din ai săi trei frați, dar deja cugetătoare și tăcută ca o fecioară consacrată Domnului, este Sfânta Macrina, tânără moștenitoare a numelui și virtuților bunicei sale.

Acest părinte de familie a cărui fizionomie este atât de gravă și atât de dulce, care vorbește mamei sale cu atâta venerațiune, care respiră cu atâta fericire mirosul virtuții de care pioasa sa soție umple casa, care îmbrățișează pe copiii săi cu o atât de vie duioșie și mulțumește Domnului cu atâta bucurie, că i-a dat o atât de frumoasă posteritate, este învățatul Vasile, care da lecții de retorică la Cezarea și vine să petreacă în singurătatea din Anesi toate zilele de repaos ce-i lasă lucrările sale. El a dat numele său celui mai în vârstă dintre fiii săi, și el îl destină spre a continua după dânsul învățământul public al frumoaselor litere. În această familie exemplară, nici o ceartă

¹⁾ Salzmänn: op. cit. p. 164.

¹⁾ Reproducem aici un fragment clasic din cartea: „Sf. Vasile”, tradusă de Iosif Gheorghian.

nu turbură unirea și pacea. Lucrarea, rugăciunea, dulceața cuvintelor, moderațiunea dorințelor sunt îndeletniciri contractate de mult timp.

Copiii respiră aerul curat de câmp și sunt crescuți cu un fericit amestec de indulgență și de severitate. Pietatea îndeamnă pe fiecare la îndeplinirea datoriilor sale. Bătrânețea este onorată ca o împărăție casnică. Capul familiei exercită la umbra căminului un sacerdoțiu patriarhal. Niciodată nu s'a ivit vre-o neînțelegere între soț și soție. Niciodată nora nu se plângea de gelozia sau de zgârcenia soacrei sale.

c) Pentru a se ști ce valorau aceste femei ilustre, pe care le-am numit și cum făceau ele prima educațiune copiilor lor, trebuie să ascultăm pe acei ce le-au cunoscut, sau a căror pași ele au îndreptat în viață.

Sfânta Macrină era născută în Neo-Cesarea, când amintirea Sfântului Grigore Taurmurgul era încă vie în această cetate. Ea a putut primi învățământul doctrinei creștine din gura acelor ce ascultase ei înșiși pe acest mare Episcop, cel mai celebru din discipolii lui Origen. Nu cunoaștem numele bărbatului său, dar știm cel puțin curățenia moravurilor sale și puterea credinței sale, cari îl făceau demn de o asemenea soție. Dumnezeu le dăduse un fiu pioasei lor dutoșii, când edictele persecuțiunii publicate de Dioclețian și reînnoite de către Galerius și Maximian, îi siliră să caute scăpare în stufoasele păduri ce acopereau munții Pontului. Amândoi aveau îndestul curaj pentru a imita pe martiri și a-și vărsa sângele lor în cele mai crude chinuri, spre a nu se lepăda de credința lor; însă Biserica sfătuia pe credincioșii de a nu se expune de bună voie la primejdii. Sfânta Macrina rămase șapte ani în pădurile unde ea căutase un adăpost. A învățat pe fiul său a cunoaște pe Dumnezeu și a-l iubi pe El, fu cea mai dulce mângâiere a sa în această retragere singuratică. Viața credincioșilor fugari, cari se adăposteau în timpul persecuțiunilor în munți nestrăbătuți, era supusă la grele încercări. Nu le era totdeauna lesne de a găsi alimente îndestulătoare. Vânatul era câteodată principala lor hrană. Bărbatul Sfintei Macrina alerga după epurii și cerbii ce locuiau pe piscurile munților.

Adeseori vânatul se oferea de sine săgeților sale. Lui îi era deajuns de a-l dori ca el să se prezinte. Era un semn văzut al providenței dumnezeiești și un început al bunurilor eterne la cari ei aspirau. Aceste minuni răsplătind curajul și silințele lor, adăugau la ele un nou grad de putere.

d) Când Galerius în anul 311 fu constrâns de a publica un nou edict în favoarea Creștinilor, Sfânta Macrina și soțul său părăsiră retragerea lor. O parte din averile lor fusese confiscată, însă le rămânea încă însemnate posesiuni în Pont, Capadocia și Armenia. Vasilie, unicul lor fiu făcuse pe atâta progres în studiul literaturii cât și în pietate. El urmă deocamdată cu succes cariera baroului, însă nu târziu renunță la această carieră pentru a învăța retorica. El își câștigă o mare reputație de știință și se bucură în patria sa de o considerațiune universală. Satisfăcut de stima concetățenilor săi, el nu imitează pe sofisții din timpul său, care mergeau din cetate în cetate spre a fi admirată elocvența lor. El nu vorbi decât în Pont și în Capadocia. Sfânta Macrina dorea pentru dânsul o soție virtuoaasă, care să asigure soțului său fericirea vieții prezente și a celei viitoare.

Dorințele iubirii sale de mamă au fost ascultate. Fiul său avea fericirea de a fi preferat tuturor celorlalți pretendenți, de către o tânără fecioară, a cărui dulce nume de Emilia, însemna unirea și armonia tuturor perfecțiunilor ce ea poseda.

Tatăl Emiliei fusese deposedat de toate averile sale și dat morții din ordinul lui Licinius. Ea perduse pe mama sa în momentul, când tinerețea sa avea mai multă nevoie de protecțiunea veghetoare. Orfană ar fi voit a-și consacra viața sa neprihănită lui Dumnezeu, însă fecioarele nu locuiau încă într'o casă comună. Frumusețea ei atrăgea un mare număr de tineri. Mai mulți în aprinderea pasiunii lor, hotărâse a o fura. Ea a trebuit să se mărite pentru a înlătura primejdiile ce o înconjurau. Cercetează, care dintre peșitorii săi era mai serios și cel mai pios, și când ea a recunoscut că era și fiul Sfintei Macrina, ea preferă pe Vesilie tuturor celorlalți. Ambii soți se făcură celebri prin sfințenia vieții lor, prin dărnicia lor către săraci, prin generoasa lor ospitalitate. Dacă o familie numeroasă este răsplata virtuții și un semn sensibil al protecțiunii cerului, căsătoria lor fu în adevăr binecuvântată de Dumnezeu. Emilia deveni mamă a zece copii, din care unul singur muri mai înainte de a o cunoaște.

Mulțumind lui Dumnezeu că i-a acordat o maternitate atât de fecundă, Emilia, își făcu o datorie de a se consacra primei educațiuni a copiilor săi. Ea nu îngăduia decât Sfintei Macrina, soacra sa, a o ajuta să îndeplinească această sarcină atât de importantă. Ce educație dădu ea ficelor și fiilor săi? Sf. Grigore de Nisis

ne-a lăsat asupra acestui punct prețioase detalii, istorisindu-ne viața surorii sale.

e) Când fiica cea mai mare a Sfintei Emilii, numită Macrina, ca și bunica sa, încă din copilărie, arată un spirit foarte dispus pentru a învăța tot ce se propune tinerilor, mama sa se aplica însăși a instrui o copilă atât de minunat înzestrată, însă nu prin ajutorul acestei serii de lecții exterioare prin care, de obicei, prima vârstă este imbinată cu lectura poeziilor. Ea privea ca rușinos și necuviincios a altera curăția delicată a unui suflet tânăr format în bine, făcându-l a cunoaște sau povestirile prea puțin serioase, unde femeile nu joacă un rol frumos, sau pasiunile mișcătoare, care dau poeziilor subiectul și dezvoltarea tragediilor lor, sau turpitudinile comediilor și a vițiilor acelor ce au suferit atâtea chinuri sub zidurile Iliionului. Ea o învață bucăți din Sf. Scriptură inspirată de Duhul Sfânt, care se păreau mai lesne și mai cuviincioase pentru vârsta sa prea gingașă; de exemplu: Înțelepciunea lui Solomon, și în deosebi ceea ce e scris pentru formarea vieții și a moravurilor. O învață psalmii și la oarecare timpuri însemnate, unele locuri alese din psalmi. Sculându-se din pat, mergând la studiile sale sau părăsindu-le, șezând la masă sau sculându-se dela masă, culcându-se sau sculându-se pentru a se ruga, ea avea ca tovarăș credincios care nu o părăsea niciodată cartea psalmilor. Primind aceste serioase lecțiuni și altele asemenea, exercitându-și în acelaș timp mâinile sale a lucra cu măiestrie lână, ea ajunsese vârsta de doisprezece ani.

f) Astăzi tinerile fecioare și mamele lor ar găsi fără indoială prea aspru și prea mărginit acest program de educațiune, unde nu figurează nici profesori de limbi străine, nici profesori de desemn, nici maestru de dans, nici măcar ceea ce este mai nevinovat în lume, din acele nenumărate cântătoare de liră, cari mai târziu au fost înlocuite cu învățătoare de piano. Iată totuși cu ce severă disciplină erau crescute tinerele fecioare în secolul al IV-lea, în cea mai mare parte din familiile creștine. Spectacolul ce am admirat în casa de țară din Anesi, îl vom regăsi în cătunul Arianz unde s'a născut Sfântul Grigorie, amicul Sfântului Vasilie. În acest ăzil câmpenesc, puțin depărtat de mica celate Nazianz, locuiește deasemenea o familie de sfinți.

g) Să salutăm mai întâi pe Sfânta Nona mama Sfintei Gorgonia, a Sfântului Grigorie și a Sfântului Cezarie. Într'un corp de femei slab și delicat, ea păstra un suflet înzestrat cu un curaj bărbătesc și de o rară energie de

voință. Ea se obișnuia de timpuriu la exercițiile pietății, însă nu neglija nici una din datoriile sale. Intocmai femeii înțelepte al cărei portret l-a descris Solomon, ea veghează la buna orânduială a casei sale cu atâta atențiune, ca și cum nici n'ar fi fost ocupată cu grijile casnice. Credința sa era atât de vie, încât ea înlătura orice relațiuni cu păgânii. Ea nu voia a intra la ei, nici a mânca cu ei. Nu întreținea nici o relațiune cu femeile ce se închinau idolilor, chiar de ar fi fost rudeniile sale, și ar fi recunoscut în ele laudabile călități. Însă nici una din virtuțile sale nu străluceau mai mult decât milostenia sa. Ea se lipsea de toți banii ce-i avea și-i împărțea săracilor; zicea copiilor săi, că dacă ar putea, i-ar vinde și s'ar vinde și pe ea însăși cu dânșii pentru a da milostenii cu îmbelșugare celor lipsiți. Rudeniile sale, cari erau în nevoie, primeau semne speciale de bunăvoință sa. Ea crede că a le da numai pentru a trăi, n'ar fi deajuns pentru a-i scoate din mizerie, ci ar fi a le-o pune neîncetat înaintea ochilor, că trebuia deci a lucra într'un chip nobil și generos cu dânșii pentru a le da onoarea ce li se cuvenea și a-i mângăia în suferințele lor.

Pentru întărirea credinței ortodoxe.

Vrednicul procuror dela Tribunalul din Arad, Ion Blănaru, în calitate de fiu credincios al Bisericii noastre, îngrozit de urmările materialismului nefast ce stăpânește viața noastră intelectuală, a adresat P. S. Sale Episcopului nostru Grigorie scrisoarea de mai jos.

În aceasta scrisoare d. procuror Blănaru, pune la dispoziția P. S. Sale suma de 4000 lei, pentru adâncirea vieții religioase-morale la credincioșii din orașul și eparhia Aradului. Dorim ca aceasta scrisoare să fie un indiciu și exemplu pentru intelectualii noștri.

Arad, 17 Octomvrie.

PREA SFINȚITE PĂRINTE,

Vai de societatea omenească în care materia stăpânește spiritul, forța dinamică constructivă!!!

Mai mult ca oricând, materialismul tronează, schimbând cu desăvârșire aspectul omenirii, icoana reală sălășluind numai în închipuirea câtorva elemente de înaltă morală care sunt neputincioase în fața valului uluitor. Dar datoria noastră nu este a ne lăsa intimidați în fața acestor stări; perseverând într'o direcție bine determinată sperăm să învingem, precum stabele

picătură de apă fac găuri în granitul ce pare de neînvins.

In marea dorință de a desmorți sufletele din apatia în care lăncezesc la granița de Vest, rog Înălțimea Voastră, să primească suma de 4000 Lei care să servească la invitarea câtorva conferențieri la Arad.

Implor Atotputernicia, să Vă dea sănătate și viață îndelungată pentru a putea contribui la deșteptarea semenilor noștri din somnul cel de moarte.

Al Înălțimei Voastre prea devotat întru credință.

ION BLĂNARU
Procuror de Arad.

Marile serbări religioase din Sibiu.

Duminică și Luni 28 și 29 Octomvrie vor fi mari serbări religioase la Sibiu aranjate de Frăția ortodoxă Română, Societatea Sf. Gheorghe a tineretului, Asociația Generală a Clerului din Ardeal și Bănat și Oastea Domnului. Doritorii de a participa sunt rugați a însoți pe Prea Sfințitul Episcop Grigorie al Aradului și Prea Sfințitul Episcop Vasile al Caransebeșului, cari pleacă din Arad Sâmbătă la orele 8 dimineața cu trenul personal. Direcțiunea Generală a Căilor Ferate a aprobat reducere de 75% pentru călătorie.

Desvelirea bustului marelui luptător național Mihai Veliciu din Chișineu Criș.

Bravii noștri români din Chișineu Criș, în Duminică din 21 Oct. a. c. au avut o impozantă și înălțătoare sărbătoare națională, la care au luat parte toți românii din Chișineu Criș, mulți români din comunele învecinate intelectualii din Arad și delegați din cele mai îndepărtate părți ale Țării noastre.

O mână de români vrednici, în frunte cu inimosul luptător național Dr. Ioan Suciu, fost ministru, actualmente notar public în Chișineu Criș și cu zelosul nostru protopop Petru Marșleu, au ridicat un monument în cinstea și memoria marelui român și memorandist Mihai Veliciu.

Bustul lui Mihai Veliciu este o afirmare a conștiinței noastre naționale, un simbol al iubirii și aprecierii meritelor lui Mihai Veliciu; un indemn pentru generația tânără de astăzi de a se inspira de același dragoste de Neam. În lupta dâră și neîntrecută pentru Neam și Biserică să nu căutăm ale noastre, să nu așteptăm resplată și onoruri, ci din dragostea de Neam și de Biserică să facem chestie

de onoare, de conștiință, de datorie și demnitate așa cum a făcut și vrednicul nostru înaintaș Mihai Veliciu, care pe lângă aceea, că a pus în serviciul Neamului tot sufletul, toată dragostea și toată voința sa, — a fost totodată și un bun creștin ortodox, cercetând regulat sf. biserică împreună cu membrii familiei sale și luptând cu toată energia pentru prosperarea Bisericii, — în corporațiunile bisericești parohiale, în Adunările eparhiale și în Congresul nostru național bisericesc.

Intreagă comuna Chișineu Criș a îmbrăcat halna de sărbătoare, iar străzile erau pavoazate cu drapele naționale.

Prea Sfinția Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa însoțit de arhimandritul Policarp Morușca consilierul eparhial Mihai Păcățian și diaconul Mihai Măcinic, a sosit la Chișineu Criș înainte de ora 10 a. m. descinzând la părintele protopop Petru Marșleu. După încheierea sf. liturghii, la ora 10 $\frac{1}{2}$ am plecat în procesiune la cimitir, unde la mormântul lui Mihai Veliciu, — Prea Sf. Sa asistat de un mare sobor de preoți, o oficiat un parastas pentru odihna sufletului răposatului Mihai Veliciu. Răspunsurile au fost date de corul mixt din Chișineu Criș condus de învățătorul director Ruja Gheorghe.

În asistență am remarcat pe Prea Sf. Sa Dr. Andrei Magler Crișanul arhieru, vicar episcopesc în Oradea, dl. Al. Lapedatu ministrul Cultelor, dl. Mihai Mărcuș, vicepreședintele Camerei, dl. profesor universitar Dr. I. Lupaș, fost ministru, domnii: Dr. I. Groza prefectul județului Arad, Dr. I. Ursu, primarul Municipiului Arad, Dr. Ioan Suciu, fost ministru notar public în Chișineu, Dr. Iustin Marșleu, fost prefect al județului Arad, profes. Al. Constantinescu, ajutor de primar, N. Păușești. Dr. Cornel Iancu, Dr. Hențiu, Dr. Popoviciu, Dr. Coțoiu, Dr. Anghel, fost primar, Ioan Chera, Dr. A. Raicu, Dr. I. Trăilescu, Dr. Sabin Moldovan, Iosif Moldovan, Dr. Laza, judecătorul Ramonțian, Dr. Emil Veliciu, profes. Tr. Mager, profes. Blaga, consilierul eparhial Dimitrie Muscan, Dr. Iercan, avocat, V. Popoviciu, chestorul poliției, Lazar Liviu, Ioan Evușlan, revizor eparhial Oradea, Dr. Bogdan, Dr. Stoinescu, Dr. Sturza, Dr. Nichi profesor, Dr. Sever Popoviciu, Emanuil Comșa, Dr. Beleş, Dr. Grozda, Popescu, director la Camera de Agricultură Arad, Lungulescu, redactorul „Universului“, Dr. Teodor Popp, Dr. Boldor, Dr. S. Pascuțiu, Dr. Aron Petruțiu și alții.

Procesiunea la cimitir a fost impozantă și impresionantă. Înainte au mers școlarii cu sf. Cruce, apoi tinerii cu praporii, Prea Sf. Sa cu soborul preoților, corul, intelectualii și în fine tot poporul participând, înșiruiți doi cu doi în ordine și liniște. În cursul procesiunii, cântăreții au cântat tropare.

În același ordine, am întors dela cimitir îndreptându-ne spre plața din mijlocul comunei, unde este ridicat monumentul lui Mihai Veliciu.

Aici pe un podiu așezat înaintea monumentului, Prea Sf. Sa asistat de soborul preoților, a făcut sfințirea apei, după care urmează dezvelirea monumentului și stropirea cu apă sfințită.

După încheierea serviciului religios urmează discursurile comemorative.

Primul orator, Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa în cuvinte foarte emoționante și plastice, arată sufletul marelui luptător român și bun creștin ortodox. În cinstirea luptătorilor neamului zice Prea Sf. Sa se găsește strâns un izvor nesecat al puterii și capacității noastre sufletești... Până când ne este Domnul scut, acela ce ne va șterge de pe lume, s'o știe, că încă nu-l născut...

Al doilea orator, Dl. ministru Lapedatu, prin cuvinte adânc simțite arată importanța monumentului. Totodată, în numele guvernului aduce tributul de recunoștință tuturor acelor, cari au contribuit pentru realizarea operei mărețe.

Al treilea orator, Prea Sf. Sa Dr. Andrei Magier Crișanul arhiereu, vicar episcopesc în Oradea, citește discursul impresionant al Prea Sfințitului Episcop Roman Ciorogariu din Oradea, care accentuează că chipul de bronz al lui Mihai Velicic este chipul aprigului luptător din cartea facerii României-Mari.

Al patrulea orator, dl. profesor universitar D. Ioan Lupaș, în numele Ligii Antirevizioniste Române aduce prinosul de închinare memoriei lui Mihai Velicic, care a fost în toate împrejurările vieții sale pilduitoare un aprig luptător în slujba dreptății, un bun creștin și un bun tată de familie.

Au mai vorbit:

Dl. Dr. Marius Sturza, care cu o delegație din Șepreș comuna natală a lui Mihai Velicic, a adus o coroană de flori pe monument. În vorbire arată trecutul lui Mihai Velicic, religiozitatea și chibzuita sa viață familiară.

Dl. Dr. Romul Coșoiu deputat. în numele Baroului avocaților din Arad, și în numele băncii „Victoria” din Arad, scoțând în relief activitatea lui Mihai Velicic, ca avocat și om al dreptății.

Dl. Iosif Moldovan, președintele despărțământului Asociației Fraților Ortodoxe Române aducând pe Mihai Velicic, ca exemplu, cum trebuie fiecare credincios să-și iubească neamul și biserica.

Dl. Lungulescu, meșter al gralului românesc, redactor al „Universului” aduce salutul dlui Stelian Popescu directorul ziarului „Universul” și îndrumător al mișcării Antirevizioniste. D-sa prezintă pe Mihai Velicic, ca un exemplu vrednic de urmat.

Dl. Mircea Popluca, student în medicină, aduce omagiul tinerimei universitare din Ardeal promițând, că această tinerime conștientă de îndatoririle sale patriotice, va căuta să calce pe urmele marelui luptător național Mihai Velicic.

Dl. Dr. Ioan Suciu, inițiatorul ridicării monumentului lui Mihai Velicic, scoate în relief activitatea comemorativă, iubirea de neam, caracterul ferm și neînduplecat, care nu cunoaște tânguieli în luptele pentru drepturile poporului.

Dl. Ioan Ardelean, notar comunal în Chișineu Criș, mulțumește tuturor, cari prin prezența lor au contribuit la reușita manifestare națională de astăzi. Luând în primire monumentul, promite că comuna Chișineu Criș va ocroti monumentul, ca pe o scumpă moștenire chemată să țină trează și vie iubirea de patrie și naționalismul înflăcărat, cu cari s'au distins antecesorii noștri.

Terminate festivitățile —, Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie, Prea Sf. Sa arhiereul Andrei, ministrul A. Lapedatu, profesorul Dr. I. Lupaș și alți fruntași vizitează familia Velicic și pe intransigentul luptător național Dr. Ioan Suciu.

Urmează o masă comună în restaurantul comunal, unde Dl. ministru Lapedatu toastează pentru M. Sa Regele. Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie pentru Dl. prim-ministru Tătărescu și Dl. ministru al Cultelor, Lapedatu. Protopopul Petru Marșieu pentru Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie. Dr. Ioan Suciu, Dr. I. Lupaș și dl. Lungulescu pentru popor.

După ridicarea mesei, Prea Sf. Sa cu sulta face vizite la mai mulți fruntași intelectuali din Chișineu Criș, iar la ora 7 seara întoarce la reședință.

Dela Academia Teologică din Arad.

În ziua de 15 l. c. a avut loc constituirea comitetului Soc. de lectură „Episcopul Grigorie” a studenților în teologie din Arad.

Sedința este deshiasă de P. C. S. Părintele Rector Dr. Teodor Botiș, printr'un elocvent discurs: „Înainte de a proceda la alegeri — zice P. C. Sa — țin să amintesc tinerimei, că Soc. noastră are un trecut glorios de 70 ani, pe care trebuie să-l respectăm și cinstim. A fost prima Societate studențească în părțile noastre, care datorită activității conducătorilor și membrilor ei, a fost focarul conștiinței ortodoxe și românești Prin revista „Speranța” din care s'a dezvoltat „Lumina” și mai târziu „Biserica și Școala” oficiul Eparhiei, s'a contribuit la întărirea sufletului național-român, la frontiera de Vest a patriei noastre.

Să respectăm deci acest trecut, ca bază a prezentului și garanție a viitorului.

Generațiile vechi cari au ieșit din acest Institut deși restrânși în libertatea și elanul tineresc al acțiunilor lor, au muncit cu zel și devotament prin Soc. de lectură, la clădirea edificiului spiritual al bisericii și a mântuirii din aceste ținuturi.

Ar fi foarte regretabil, dacă generația liberă de azi n'ar fi la înălțimea aspirațiilor membrilor ei.

Soc. de lectură este un prețios auxiliar al școlii.

Aici vă încercați puterile, vă prăgătiți pentru viață și dați dovadă de maturitatea D-voastră.

Generația de azi se plânge că izvoarele bogăție și a bunei stări sunt ocupate de minoritari. Iar ei șomează! Cu durere în suflet trebuie să spun, că, așa va fi atât timp cât nu vom munci și vom trăi numai din iluzii, și nu ne vom câștiga superioritatea asupra lor.

Astăzi mai mult ca oricând, Imperativul muncii disciplinate este implicit cerut de împrejurări.

Desbrăcați deci halna nepăsării, tembelismul, egoismul, și invidia, și înainte la muncă disciplinată și rezultate rodnice. Generația de azi trebuie să fie mai mult, mai bine pregătită și înarmată pentru valorile vișioase ale vieții.

Înarmați-vă deci cu armele Duhului, și adăpați-vă la izvoarele culturii adevărate, cu toată energia tinereții voastre. Folosiți deci tinerețea la timp căci mai târziu obvin legile firii, care-și au cursul lor, și cărora nu le mai puteți opune nici o rezistență.

Dumnezeu să Vă binecuvinteze!"

Se procedează la alegeri. Sunt aleși prin aclamații următorii Dni:

Președinte: Bujor Toma an. IV. Vice Președ: Aurel Mihailoviciu an. IV. Secretar general: Gheorghe Hașășu III. Secretar de ședință Teodor Frențiu II. Casier Loghin Borza an. IV.

Bibliotecar I. Aurel Oltean IV B. II. Calus Pascu III B. III. Simeon Pavel an. II.

Supleanți: Andraș Victor IV; N. Don III și I. Stanciu I.

Controlori: Traian Juga IV; Nistor Sandru III, și Gh. Rațiu I. După alegeri P. C. Sa urează sănătate, voie de muncă, și succes deplin în activitatea conducătorilor Soc. Anul trecut — spune P. C. Sa — a fost un an roditor în fapte, în urma cărora Soc. a ridicat prestigiul Academiei noastre, prin activitatea multilaterală a conducătorilor și membrilor ei. Tere-nul îl aveți câștigat, muncii mai departe pentruca să-l mențineți la nivelul înaltașilor.

Vorbește apoi noul președinte reușind — în urma curiozității celor prezenți — să devină obiectivul colegilor.

Intre altele spune „noul ales“:

Timpul critic de azi pretinde dela noi, o reacție și trezire a sentimentelor nobile. Să lăsăm prejudecățile și patimile de partid și înlănțuindu-ne cu toții în hora muncii sublime, să contribuim și noi măcar cu o infimă parte la consolidarea sacră a patrimoniului național.

Mulțumind P. C. Sale Părintelui Dr. Teodor Botiș pentru cuvintele edificatoare și prezența sa, noul președinte intră în funcție — ridicând ședința.

Gh. Laichici.

INFORMAȚIUNI.

Caminul Crucii Roșii. Luni în 23 Oct. a. c. la ora 11 a. m. Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie, asistat de cons. eparh. Mihal Păcățian și diaconul M. Măcinic a sfințit localul societății „Crucea Roșie“ condusă de doamna presidentă, Marla Dr. Botiș.

Răspusurile au fost date de corul oarbilor, instruit și condus de preotul V. Lugojan.

După stropirea localului cu apa sfințită Prea Sf. Sa a ținut o cuvântare arătând marea importanță a activității acestei societăți și mulțumind doamnei prezidentă pentru râvna și munca neobosită pusă în serviciul societății. Dl. profesor Vintila Popescu și doamna prezidentă mulțumește Prea Sf. Sale Părintelui Episcop, primarului Dr. I. Ursu și ajutorului de primar prof. Al. Constantinescu pentru ajutoarele acordate societății.

De față au fost și frumoasă cunună de doamne și domnișoare.

Societatea „Sf. Gheorghe“, a elevilor normaliști din Arad, înființată acum doi ani, sub patronajul P. S. Sale Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa și sub conducerea însuflețitului Părinte Iuliu Hălmăgean, s'a constituit în ziua de 7 Octomvrie 1934.

Adunarea generală a membrilor, a ales pentru anul acesta următorii membrii conducători:

Director, Părintele Iuliu Hălmăgean; președinele elevul Ardelean Gheorghe cl. VII-a; secretar elevul Tomi Ioan cl. VII-a; Casier elevul Cojocaru Arsenie cl. VII-a; Controlori elevii Constantinescu Marin cl. VII-a și Chifulescu Mircea cl. VI-a.

Datorită acestei organizații, Duminică înainte de plecare la Sf. Biserică se desfășoară un program ce cuprinde explicarea Sf. Evanghelii, recitări și cântări bisericesti.

Tot în a doua Duminică, se ține câte-o ședință ordinară cu un program cât se poate de bogat și variat.

Bibliografii.

1. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului: *Icoana Familiei Creștine*. Arad 1934 pag. 70. Prețul 15 Lei.

Broșura aceasta este la timp venită azi, când toată lumea se plânge de ravagiile dezechilibrului moral. Autorul în opt capitole arată trecutul educației familiare la Români, pilda Sfintei Fecioare Marla, rolul credinței în familie, rolul rugăciunii și al muncii în familie, păcatul lipsei de prunci, rolul femeii în familia creștină și creșterea pruncilor, precum și rolul mamelor creștine din secolul al IV-lea al erei creștine.

2. *Cercetarea Bisericii și intelectualii*.

Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului. Arad 1934 pag. 37. Prețul 5 Lei.

Scopul acestei broșuri este aducerea intelectualiilor la Biserică. Se explică importanța Sf. Liturghii și necesitatea cercetării Bisericii.

3. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului: *Lupta împotriva indiferentismului religios*. Arad 1934 pag. 38. Prețul 5 Lei.

În aceasta broșură P. Sf. autor arată ființa indiferentismului, cauzele ivirii lui și urmările grave ale nepăsării religioase, care nu trebuie confundată cu necredința, dar care duce la necredință, dacă nu luptăm împotriva indiferentismului. Mijloacele de luptă preconizate de autor trebuiesc cunoscute atât de preoți, cât și de intelectualii mireni.

4. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului: *Despre frica de Dumnezeu și despre injurături*. Biblioteca Creștinului Ortodox din Arad 1934. Prețul 3 Lei.

Prea Sfințitul autor începe prin broșura aceasta publicarea unei serii de predici pentru combaterea păcatelor celor mai frecvente la baza cărora stă lipsa fricii de Dumnezeu. Predicile sunt scurte și scrise în grai popular.

5. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului: *Păcatul lipsei de prunci*. Arad 1934. Broșura conține predici pentru combaterea lipsei de prunci.

6. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului: *Icoane Sufletești*. Arad 1934. Prețul 3 Lei. Broșura conține pilde moralizatoare pentru popor. În acelaș timp ele servesc și pentru fortificarea credinței.

7. Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului: *Pizma, ura și iertarea*. Trei predici. Arad 1934. Prețul 3 Lei. Autorul combate aici păcatele pizmei și urei și preamărește virtutea iertării. Prea Sfințitul Episcop Grigorie vizitând credincioșii, predică despre temele de mai sus, iar apoi le împarte broșuri, ceace pot face și P. Cucernicii preoți procurând broșurile acestea ieftine.

Aviz.

La tipografia diecezană din Arad a apărut manualul meu „Călăuza Catihetului ortodox român”, lecțiuni practice din materia de religione, pentru clasa I. a școalelor primare, cu considerare, că elevii neștiind ceti, nu au manual.

Lecțiile sunt pregătite, cu considerare la așteptările P. C. Părinți Catiheti: să fie instructive, plăcute, și ușoare și conform programei analitice, rectificate de sf. Sinod și publicată în „Biserica Ortodoxă română” Nr. 7—8/1934.

Prețul 20. Lei plus porto și se poate procura dela **Librăria diecezană din Arad**. (Str. Eminescu 18).

„Călăuza...” la clasele II—IV, pentru catiheti, e sub tipar.

Preot, Nicolae Crișmariu.

Parohii vacante.

Conform ordinului Ven. Cons. Eparhial ort. rom. din Arad No. 5972/1934 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistematizat pe lângă parohul Ioan Hălmăgean din parohia de clasa primă din Igrîș.

Venitele împreunate cu acest post de capelan emporal sunt următoarele:

1. Sesiă parohială constătătoare din 37 jughere pământ arător și fânaș precum și o grădină intravilană de 1000 st. □.

2. Birul și stolele legale.

3. De casă parohială se va îngriji alesul capelan

4. Intregirea dela stat a datorinței preoțești rămăe întreagă pe seama părintelui Ioan Hălmăgean.

5. Parohia fiind de clasa primă, candidații trebuie să aibă bacalaureatul și cvalificație de cl. primă.

6. Toate dările după beneficiu din parohie le va plăti alesul capelan.

7. Alesul va predica regulat va conduce societățile de cultură religioasă și va catehiza la clasele școalei primare din loc, la care va fi designat.

8. Candidații din alte eparhii vor produce actul de permisiune din partea Prea Sfinției Sale Episcopului diecezan.

Reflectanții la acest post în termen regulamentar se vor prezenta poporului în sf. biserică din Igrîș în vreo Duminică sau sărbătoare cu prealabila încunoștințare a protopopului; iar actele de recurs în regulă adresate Consiliului parohial ort. român din Igrîș se vor trimite pe adresa protopopiatului ortodox român din Comloșul-mare jud. Timiș-Torontal.

Consiliul parohial ort. român din Igrîș în conțelegere cu

3—3

Dr. Ștefan Cioroianu, protopop.

—o—

Comitetul ppopesc ort. rom. din tractul protoprezbiteral Chitighaz (Ungaria) publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție a concursului în organul oficial „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de protopop cu sediul în Chitighaz. Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufructul seslunei parohiale centrale.

2. De fiecare suflet 2 filleri încasați în proporție numerică a sufletelor dela fiecare parohie prin epitropia parohială. Acel cari doresc a reflecta la acest post de protopop, să binevolască a-și înainta cererile instruite reglementar cu toate actele și documentele prevăzute în st. org. și în concluzele congresuale, cari se recer dela concurenții la postul de protopop, în termenul concursului păr. Dimitrie Săbău pr. în Giula încredințat cu conducerea actului electoral din partea sinodului ppopesc din 18 August 1934.

2—3

Comitetul protopopesc ort. rom. din tractul Giula,